

odsun, kdy bylo německé obyvatelstvo vysídleno na rakouské území. Do opuštěného města se začali stěhovat lidé z okolí, ale i vzdálenějšího vnitrozemí.

Po roce 1945 následoval další úpadek Slavonic, v roce 1953 bylo město začleněno do hraničního pásma, došlo k devastaci cenných památek a izolaci města. Na přelomu let 1958 a 1959 bylo město díky zklidnění celkové politické situace a pro svou jedinečnou historickou hodnotu vyčleněno z hraničního pásma. Roku 1961 se Slavonice staly městskou památkovou rezervací. Počala obnova historických památek, ale také rozšíření města stavbou nového sídliště, zdravotního střediska, kulturního domu, základní školy atd.

Nový výraznější kulturní rozvoj městu však přinesl až rok 1989, kdy se město postupně stává turistickým centrem nejen pro své unikátní památky, ale i pro specifickou atmosféru a kulturní život.

Historické jádro Slavonic je mimořádně hodnotné. Dochovaná dispozice staveb, autenticita stavebních konstrukcí, zejména kleneb a sgrafitové výzdoby průčelí i vnitřní výzdoby domů je zcela unikátní. Celosvětový význam mají především sklípkové klenby, které jsou dochovány v šesti měšťanských domech, některé z nich jsou dílem místního mistra Leopolda Esterreichera, jeho klenby patří k tvarově nejnáročnějším a nejoriginálnějším.

Více než dvacet slavonických domů má dnes průčelí zdobená sgrafity. Četná jsou sgrafita psaníčková, často v kombinaci

s dekorativním nebo iluzivním rámováním otvorů. Další četnou skupinu tvoří sgrafita figurální, znázorňující například portréty významných osobností či cykly ilustrující biblické texty, vytvářené podle dobových předloh. Z hlediska počtu a obsahové náročnosti nemají slavonická sgrafita v České republice konkurenci.

Jedinečnost Slavonic spočívá v tom, že sgrafitová průčelí nebo interiéry byly vytvořeny ve stejné době se sklípkovými klenbami. Obvykle jsou sklípkové klenby starší, z doby, kdy se sgrafita ještě nepoužívala. Slavonice patří v západní Evropě mezi jedno z míst, kde byla sgrafita užita již velmi brzy, nejstarší průčelí vzniklo již v roce 1547.

Výjimečná hodnota Slavonic je vedle hodnoty jednotlivých domů dána také počtem renesančních domů v historickém centru. Slavonice nemají v tomto rozsahu konkurenta jak v České republice, tak v ostatních zemích střední Evropy.

foto: TIC Slavonice, Ing. Libor Karásek, Bc. Lenka Novotná
texty: TIC Slavonice
Vydalo Město Slavonice.

Turistické informační centrum Slavonice
náměstí Míru 476, 378 81 Slavonice
+420 384 493 320 | +420 720 280 183
i@slavonice-mesto.cz | i.slavonice-mesto.cz

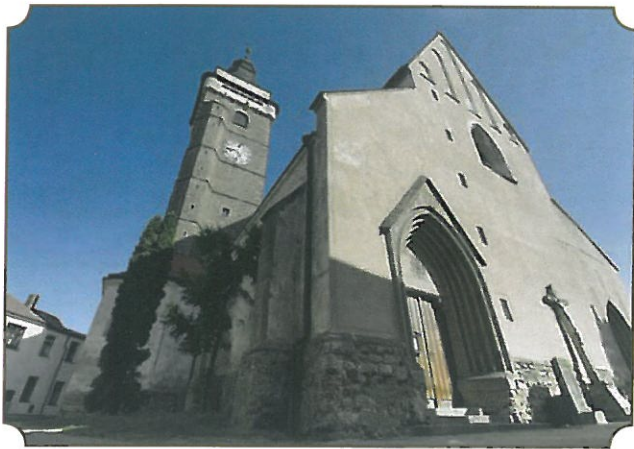
Slavonice

renesanční brána
do České Kanady

Historie psaná staletími

Město Slavonice se nachází na pomezí Čech, Moravy a Rakouska. Leží na východním okraji přírodního parku Česká Kanada v nadmořské výšce 519 m. Slavonice jsou kulturním městem, proslulým dochovanou renesanční architekturou.

Historie Slavonic je neodlučně spjata s dějinnými proměnami na česko-moravsko-rakouském pomezí. Na počátku byly cesty - významná spojnice mezi Prahou a Vídní vedoucí přes Jindřichův Hradec a cesta z Brna do Českých Budějovic a odtud do Pasova. Na spojnici těchto cest vyrostla ve 12. století slovanská osada. Podle posledního bádání byla situována do prostoru okolo dnešního farního kostela Nanebevzetí Panny Marie.

Někdy v polovině 13. století bylo původní slovanské obyvatelstvo nahrazeno německými kolonizátory, německé obyvatelstvo pak ve Slavonicích převažovalo až do roku 1945. První písemná zmínka o Slavonicích pochází z roku 1260, kdy je v listině Vikarta z Trnavy jako svědek zmiňován farář Verner ze Slavonic. V této době ještě není známo, komu Slavonice patřily,

zda zeměpanským či již pánům z Hradce. Ve zmínce z roku 1298 již Slavonice vystupují jako trhová ves, která se postupně měnila v opevněné město. Roku 1296 je také poprvé připomínána kaple Božího Těla.

Jako město jsou Slavonice podle dochovaných listin uváděny od roku 1354, kdy se také staly předmětem dělení mezi pány z Hradce. Během 14. století se stávají nejvýznamnějším městem na jihozápadní Moravě, došlo k velkému rozvoji obchodu a řemesel, zejména cechu soukeníků.

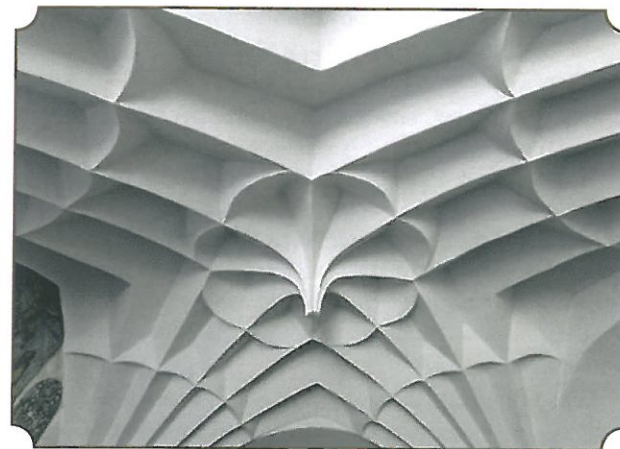
Husitské války se Slavonicím nevyhnuly, vypálena byla kaple Božího Těla a blízká vesnice Pfaffenschlag. Nic však zatím nestálo v cestě rozvoji města, které v průběhu 15. století získalo mnohá další městská a trhová práva.

Nástup Habsburků na český trůn přinesl pro město a jeho obyvatele další zdroj bohatství. V roce 1526 zde byla zřízena

poštovní stanice k přepřahání koní na poštovní stezce Praha - Vídeň, která pak byla v roce 1560 rozšířena o pravidelné vozové spojení. Při dalším dělení majetku pánů z Hradce připadly Slavonice a Telč Zachariáši z Hradce, který se také nemalou měrou podílel na rozkvětu města. Nejvýrazněji se bohatství města i jeho obyvatel projevilo v četných stavebních aktivitách. V této době také do dosud katolického města pronikla reformace. Lutheráni začali pro své bohoslužby využívat obnovený kostel Božího Těla, tehdy zasvěcený svatému Duchu.

Během třicetileté války bylo město často obětí průchodu císařského vojska a v roce 1645 dokonce i Švédů. Konec války však nepřinesl další rozvoj a hospodářská stagnace od smrti Zachariáše z Hradce pokračovala, přidalo se omezení obchodu a epidemie. Postupný úpadek vyvrcholil přesunutím poštovní trasy na Znojmo a Jihlavu v roce 1750. Obyvatelstvo chudlo, Slavonice se stávaly městem na periferii.

Od druhé poloviny 19. století se Slavonice opět staly centrem textilního průmyslu, vzniklo zde několik filiálek vídeňských textilních firem i nových tkalcoven, barvíren či pletáren. Roku 1902 byla do města přivedena železnice, o rok později byla prodloužena do Rakouska. Dnes už zde koleje nejsou. Místo železnice je zde vybudovaná nová cyklostezka, která nese název Die Thayarunde a vede ze Slavonic do Dobersbergu (délka trasy 13 km).

Na vznik Československé republiky v roce 1918 německé město reagovalo snahami připojit se k Rakousku, odpor vyvrcholil ozbrojenými střety, které musely být potlačeny československou armádou. Německé nacionalistické tendence pokračovaly dále v 30. letech. Po mnichovském diktátu v září 1938 byl celý soudní okres Slavonice připojen k dolnorakouskému Waidhofenu. Město v průběhu války opustilo nepočtené české obyvatelstvo a nedobrovolně i židovští občané. Slavonice byly 9. 5. 1945 osvobozeny Rudou armádou. Do měsíce následoval tzv. divoký

